

УДК 338.48

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВИСТАВКОВОЇ ІНДУСТРІЇ В АСПЕКТІ РОЗВИТКУ МІСЕ-ТУРИЗМУ

Ю. О. Цінівська

здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня, група ТУР-51м,
навчально-науковий інститут агроекології та землеустрою
Науковий керівник – ст. викладач М. С. Яковишина

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

У статті проведено огляд сучасних тенденцій на ринку виставкових заходів та окреслені перспективи майбутнього розвитку виставкової індустрії. Підкреслюється значення виставкової індустрії у світовій економіці. Наведено дані виставкової активності в Європейському регіоні в періоди до та після пандемії. Гібридна виставка розглядається як інноваційний спосіб організації заходів. Окреслено особливості гібридних виставок та наведено приклади успішних гібридних подій 2022 року. **Ключові слова:** МІСЕ-туризм, діловий туризм, виставкова індустрія, виставкові заходи, гібридна виставка, віртуальні події.

The article reviews current trends in the market of exhibition events and outlines the prospects for the future development of the exhibition industry. The importance of the exhibition industry in the world economy is emphasized. Data on the exhibition activity in the European region in the periods before and after the pandemic are presented. The hybrid exhibition is considered as an innovative way of organizing events. Features of hybrid exhibitions are outlined. Examples of successful hybrid events in 2022 are given.

Keywords: MICE-tourism, business tourism, exhibition industry, exhibition events, hybrid exhibition, virtual events.

Бізнес-подорожі до пандемії були тим напрямом, який знаходився в стадії активного росту. За даними UNWTO у 2019 році з діловою метою було здійснено 11% усіх міжнародних мандрівок. Нині для позначення ділового туризму часто застосовується термін «МІСЕ» – аббревіатура слів: Meeting – зустрічі, Incentives – заохочувальні поїздки, Conferences – конференції, Exhibitions – виставки.

Виставковий туризм – сектор ділового туризму, популярність якого нині активно зростає. Серед новітніх перспективних видів виставкових заходів експерти виділяють гібридні виставки.

Науковці пояснюють зростаючу потребу у виставкових заходах можливістю демонстрації продукції «наживо», персонального підходу та діалогу з потенційними партнерами та клієнтами, швидкого вивчення ринку, порівняння наявних пропозицій виробників товарів і послуг, отримання зворотного зв'язку безпосередньо зі споживачем [1]. Зарічняк А. П. та Шикеринець В. В. стверджують, що сучасні міжнародні туристичні виставкові заходи є важливим інструментом розвитку туризму і окреслюють актуальні тенденції на ринку туристичних та готельно-ресторанних послуг, а ефект виставок посилюється за рахунок їх масового характеру та значної кількості контактів [2]. Виставки дозволяють одночасно поширювати та отримувати значний обсяг комерційної, технічної та економічної інформації. Олена Головня у своїх публікаціях зазначає, що з усіх секторів

МІСЕ-туризму виставкова індустрія найсильніше відчула вплив карантинних обмежень в період пандемії Covid-19, адже були скасовані усі масові заходи, а віртуальні події, які на деякий час замінили живі івенти, мали значно меншу ефективність, ніж реальні виставки [3]. Експерти прогнозують, що у майбутньому буде переважати гібридний формат виставкових заходів, який поєднає елементи віртуальної реальності та безпосередні зустрічі на виставкових майданчиках [4].

Організація івентів, зокрема розвиток виставкової індустрії, має значний потенціал у відновленні економіки України після війни. Тому аналіз світових тенденцій виставкової діяльності в аспекті розвитку МІСЕ-туризму потребує додаткових досліджень.

Метою публікації є огляд сучасних тенденцій на ринку виставкових заходів та дослідження перспектив майбутнього розвитку виставкової індустрії.

Світовими лідерами виставкової індустрії є північноамериканський та європейський регіони, кожен з яких в окремі періоди переважає на ринку. Найбільший виставковий центр у світі розташований у місті Ганновер, Німеччина. Він включає 27 залів і павільйонів, а також конференц-центр із 35 конференц-залами. Його площа складає 496 000 м² всередині центру та 58 000 м² під відкритим небом. Варто підкреслити, що Німеччина є лідером з МІСЕ-туризму та виставкової активності у Європі [5].

Авторитетною міжнародною організацією у сфері виставкової діяльності є Всесвітня асоціація виставкової індустрії (англ. The Global Association of the Exhibition Industry, UFI), яка робить аналіз ринку виставкової активності та окреслює загальні тенденції [6]. Серед показників, що характеризують розвиток виставкової діяльності, варто навести наступні: кількість проведених виставкових заходів, загальна забудована площа організаторів виставок, кількість учасників виставкових заходів, кількість відвідувачів виставкових заходів, кількість організаторів виставок та виставкових центрів, кількість працівників підприємств виставкової діяльності тощо.

У таблиці наведено дані щодо активності виставкової діяльності у європейському регіоні у допандемійний період (2019 рік) та період відновлення (2021 рік). Варто підкреслити, що виставкові заходи туристичної та готельно-ресторанної сфери проводяться найчастіше і входять у першу трійку лідерів за кількістю проведених заходів у 2019 та 2021 роках.

Таблиця

Кількість спеціалізованих виставок у європейському регіоні у розрізі галузей економіки (п'ятірка лідерів 2019/2021 років)

2019 рік			2021 рік		
Галузь спеціалізованої виставки	Кількість виставкових заходів	%	Галузь спеціалізованої виставки	Кількість виставкових заходів	%
Дозвілля, хобі, розваги (Leisure, Hobby, Entertainment)	426	18	Дозвілля, хобі, розваги (Leisure, Hobby, Entertainment)	184	22
Сільське господарство, лісове господарство, рибальство (Agriculture, Forestry, Fishery)	213	9	Сільське господарство, лісове господарство, рибальство (Agriculture, Forestry, Fishery)	69	8
Їжа та напої, готельний бізнес (Food and Beverage, Hospitality)	224	9	Їжа та напої, готельний бізнес (Food and Beverage, Hospitality)	93	11
Машинобудування, промисловість, виробництво, машини, інструменти, обладнання (Engineering, Industrial, Manufacturing, Machines, Instruments, Hardware)	138	6	Загального характеру (General)	55	6

продовження таблиці

Будівництво, інфраструктура (Construction, Infrastructure)	138	6	Машинобудування, промисловість, виробництво, машини, інструменти, обладнання (Engineering, Industrial, Manufacturing, Machines, Instruments, Hardware)	56	7

Джерело: Euro Fair Statistics [6].

Менша кількість виставкових заходів у 2021 році порівняно із 2019 роком пояснюється впливом пандемії COVID-19. Проте, варто відмітити, що у статистичних звітах UFI за 2021 рік вперше з'явилась інформація по кількості онлайн- і гібридних подій. Усього в європейському регіоні у 2021 році було проведено різними країнами 60 цифрових (віртуальних) та гібридних виставкових заходів [6].

Віртуальна виставка має ряд переваг, але основним та значним недоліком є неможливість відвідувачів наочно побачити експонати, оцінити їх фізично в реальному часі та випробувати в дії. Тому у сучасному світі зі швидким розвитком технологій, все популярнішим способом організації заходів стають гібридні виставки, які являють собою новий формат подій, що поєднує онлайн та офлайн-компоненти. Подібний підхід забезпечує максимально можливу кількість учасників в режимі онлайн, оскільки дозволяє залучати більше учасників з різних країн, зберігаючи можливість фізичної присутності у місці проведення заходу.

Основною перевагою гібридних виставок є їхня гнучкість та доступність. Залучаючи більше учасників, організатори та експоненти збільшують кількість контактів та угод, створюючи кращі можливості для розвитку бізнесу.

На гібридних виставках учасники більш ефективно використовують свій час, оскільки онлайн-компонент дозволяє взаємодіяти з потенційними клієнтами та партнерами незалежно від часових поясів та географічного місця розташування.

Світовий ринок віртуальних заходів у 2021 році був оцінений у 114 мільярдів доларів, і має тенденції до зростання. За оцінками експертів, кількість онлайн та гібридних заходів до 2027 року зросте втричі [7].

Серед найбільш успішних гібридних івентів 2022 року варто назвати Apple Special Events, INBOUND by HubSpot 2022, Social Media Marketing World 2022, MAD // Fest London 2022 [8].

Отже, нині інноваційним та найбільш перспективним видом виставкових заходів є гібридні виставки, які дозволяють залучати більше учасників, ефективніше розподіляти їх час, забезпечують швидший доступ до інформації та експонатів, кращу взаємодію з учасниками та відвідувачами тощо. Змішаний підхід до організації івентів є гарною альтернативою в умовах обмежень на масові заходи.

- Северин В. Генеза виставкової діяльності в Україні. *Новий Колегіум*. 2018. № 3. С. 38–42.
- Зарічняк А. П., Шикеринець В. В. Міжнародні туристичні виставкові заходи як інструмент розвитку туристичної галузі. *Карпатський край*. 2017. № 1. С. 179–187.
- Головня О. М. Виставкова індустрія: сучасні економічні тренди та перспективи майбутнього. *Науковий вісник ІФНТУНГ. Сер. Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості*. 2022. Вип. 1 (15). С. 162–171.
- Ерфан Є. А. Міжнародні виставки та ярмарки як інструмент розвитку міжнародної торгівлі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2021. Вип. 39. С. 58–62.
- Largest Exhibition Centers in the World. URL: <https://rlist.io/largest-exhibition-venues> (дата звернення: 15.05.2023).
- UFI. The Global Association of the Exhibition Industry. URL: <https://www.ufi.org/>. (дата звернення: 15.05.2023).
- The Ultimate Virtual Events Statistics You Need to Know in 2023. Influencer Marketing Hub. URL: <https://influencermarketinghub.com/virtual-event-statistics/> (дата звернення: 15.05.2023).
- The Best Hybrid Event Examples of 2022. Webex Events Production Studio. URL: <https://socio.events/blog/hybrid-event-examples> (дата звернення: 15.05.2023).